

I. Dane podstawowe

Nazwa przedmiotu	Historia muzyki z literaturą muzyczną – ars nova i renesans
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	History of Music – Ars Nova and the Renaissance
Kierunek studiów	Muzykologia
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	Stacjonarne
Dyscyplina	Nauki o sztuce
Język wykładowy	język polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	ks. dr Dariusz Smolarek
---	-------------------------

Forma zajęć	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
Wykład	30	II	3
Ćwiczenia	30	II	3

Wymagania wstępne	Znajomość podstawowych terminów muzycznych, dobra znajomość historii muzyki antyku i średniowiecza.
-------------------	---

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

Zapoznanie studentów z historią muzyki okresu Ars Nova, Trecento, Ars Subtilior, Szkoły Burgundzkiej, i Renesansu (generacje twórców franko-flamandzkich, Szkoła Rzymska, Szkoła Wenecka), głównymi ośrodkami muzycznymi, a także podstawowymi pojęciami, stylami, estetyką, gatunkami i technikami związanymi z polifonią Ars Nova i Renesansu oraz twórczością najwybitniejszych ówczesnych kompozytorów europejskich (polskich). Wskazanie głównych tendencji przemian twórczości wielogłosowej XIV-XVI wieku i wskazanie wzajemnych relacji pomiędzy różnymi ośrodkami muzycznymi. Ukazanie zjawisk muzycznych w kontekście historycznym, społeczno-politycznym i kulturowym okresu późnego średniowiecza i renesansu. Umożliwienie praktycznej znajomości wybranych utworów poprzez analizę i ukazanie rozwoju języka muzycznego okresu Ars Nova i Renesansu. Zapoznanie studentów z wynikami badań w obszarze historii muzyki europejskiej XIV-XVI wieku (w teorii i praktyce) prowadzonymi w Instytucie Nauk o Sztuce KUL.

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Student prezentuje w spójny sposób uporządkowaną wiedzę z zakresu historii muzyki okresu Ars Nova i Renesansu.	K_W03
W_02	Student na podstawie nagrań audio oraz zapisu nutowego rozpoznaje i charakteryzuje podstawową literaturę muzyczną okresu Ars Nova i Renesansu	K_W10
W_03	Student charakteryzuje style muzyczne typowe dla muzyki okresu Ars Nova i Renesansu	K_W16
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Student rozpoznaje i analizuje kompozycje muzyczne z okresu Ars Nova i Renesansu; potrafi określić ich znaczenie i miejsce w procesie historyczno-kulturowym	K_U02
U_02	Student potrafi przygotować proste prace naukowe w formie referatu oraz analizy, dotyczące zagadnień związanych z historią muzyki okresu Ars Nova i Renesansu, wykorzystując prawidłowo różne źródła	K_U07

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

Wprowadzenie do epoki i periodyzacja. Muzyczne przełomy. Pojęcie renesansu w historiografii muzycznej. W kręgu uniwersytetu paryskiego i dworu. Francuska Ars Nova: teoretycy i kompozytorzy (Ph. de Vitry, G. de Machaut). Italia: Włoskie Trecento (F. Landini i in.). Ars subtilior. Szkoła Burgundzka. Generacje kompozytorów franko-flamandzkich. Muzyka na dworach Habsburgów po roku 1477. Rzym (Szkoła Rzymska – G. P. da Palestrina, inni kompozytorzy). Dwory północnowłoskie (Mantua, Ferrara, Mediolan) – madrygał włoski. Wenecja (Szkoła Wenecka). Francja (chanson francuska). Kultura muzyczna w czasach Karola VIII i Franciszka I. Anglia Tudorów. Hiszpania. Reformacja i kontrreformacja. Tematy podejmowane przez teoretyków (Tinctoris, Gaffurius, Zarlino, Glarean, Vicentino).

Tematyka ćwiczeń: Charakterystyka stylów muzycznych oraz literatury muzycznej okresów Ars Nova, Trecenta, Szkoły Burgundzkiej i Renesansu. Najważniejsze cechy języka dźwiękowego okresu. Zarys życia i działalności kompozytorów okresu Ars Nova i renesansu. Analiza wybranych kompozycji okresu Ars Nova, włoskiego Trecenta i Ars Subtilior (m.in. Philippe de Vitry, Guillaume de Machaut, Jacopo da Bologna, Francesco Landini, Johannes Ciconia). Analiza wybranych motetów i mszy (Guillaume Dufay, Johannes Ockeghem, Josquin des Pres, Nikolaus Gombert, Claude de Sermisy, Jacob Arcadelt, Giovanni Pierluigi da Palestrina, Orlando di Lasso, Luzzasco Luzzaschi, Carlo Gesualdo, Claudio Monteverdi). Analiza wybranych pieśni i madrygałów (G. Dufay, H. van Ghizeghem, G. Binchois, A. Busnoys, J. des Pres, C. de Sermisy, C. Jannequin, N. Gombert, O. di Lasso, G. Bataille, H. Isaac, J. Dowland, J. Arcadelt, Ph. Verdelot, C. de Rore, G. Wert, L. Marenzio, L. Luzzaschi, C. Gesualdo da Venosa, C. Monteverdi, Th. Morley). Analiza wybranych utworów instrumentalnych (A. Schlick, A. Cabezon, F. Canova da Milano, C. Merulo).

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne	Metody weryfikacji	Sposoby dokumentacji
WIEDZA			
W_01	Wykład konwencjonalny z zastosowaniem środków audio-wizualnych i prezentacji	Egzamin ustny	Protokół / Uzupełnione i ocenione kolokwium
W_02	Praca z tekstem	Kolokwium / Test / Sprawdzian pisemny	
W_03	Analiza dzieła muzycznego		
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	Praca z tekstem Ćwiczenia praktyczne – prezentacja utworów muzycznych, omówienie, analiza	Kolokwium / Test / Sprawdzian pisemny	Protokół / Uzupełnione i ocenione kolokwium
U_02	Analiza dzieła muzycznego Praca z tekstem	Referat	

VI. Kryteria oceny, wagi...

Warunkiem niezbędnym do uzyskania oceny pozytywnej jest frekwencja na zajęciach mieszcząca się w limitach zapisanych w Regulaminie studiów KUL, regularne przygotowywanie się do zajęć, aktywny w nich udział (w zakresie przewidzianym formą zajęć) oraz realizowanie we wskazanych terminach i zgodnie z otrzymanymi zaleceniami zadań wyznaczonych przez prowadzącego (np. prace cząstkowe, referaty, eseje, prezentacje, analizy, itp.). Formę końcowego kolokwium (z odniesieniem do określonych efektów uczenia się) wskazano w punkcie V niniejszej karty (metody weryfikacji). Ocena końcowa jest średnią ważoną oceny uzyskanej na końcowym kolokwium i wszystkich ocen cząstkowych uzyskanych przez studenta na zajęciach.

Ocena bardzo dobra	Osiągnięcie wszystkich założonych w niniejszej karcie efektów uczenia się w stopniu bardzo dobrym. Student prezentuje w spójny sposób uporządkowaną, szczegółową wiedzę z zakresu historii muzyki okresu Ars Nova i Renesansu. Student swobodnie formułuje i analizuje problemy badawcze w zakresie muzykologii historycznej, zwłaszcza w zakresie historii muzyki okresów Ars Nova i Renesansu, stawia tezy, bezbłędnie dobiera metody i narzędzia badawcze oraz opracowuje i
--------------------	--

	<p>prezentuje wyniki. Student samodzielnie i bezbłędnie wyszukuje, analizuje, ocenia i selekcjonuje informacje ze źródeł pisanych i elektronicznych oraz formułuje na tej podstawie krytyczne sądy z wykorzystaniem wiedzy muzycznej i muzykologicznej. Student biegle czyta i interpretuje tekst muzyczny i muzykologiczny dotyczący historii muzyki i literatury muzycznej okresu Ars Nova i Renesansu. Student wykazuje gotowość do krytycznej oceny posiadanej wiedzy muzykologicznej i umiejętności praktycznych, a także rozumie potrzebę systematycznego poszerzania swojej wiedzy i doskonalenia umiejętności. Uznaje znaczenie tradycji muzycznej i refleksji muzykologicznej dla kształtowania się kultury. Wykazuje gotowość do zaangażowania w różne formy życia muzycznego w sposób bezpośredni lub przy pomocy mediów. Student posiada dość dobre rozeznanie w zakresie badań historii muzyki europejskiej XIV-XVI w. (w teorii i praktyce) prowadzonych w Instytucie Nauk o Sztuce KUL.</p>
Ocena dobra	<p>Osiągnięcie wszystkich założonych w niniejszej karcie efektów uczenia się w stopniu dobrym. Student prezentuje w spójny sposób uporządkowaną, szczegółową wiedzę z zakresu historii muzyki okresu Ars Nova i Renesansu popełniając drobne błędy. Student formułuje i analizuje problemy badawcze w zakresie muzykologii historycznej, zwłaszcza w zakresie historii muzyki okresów Ars Nova i Renesansu, stawia tezy, dobiera metody i narzędzia badawcze oraz opracowuje i prezentuje wyniki popełniając drobne błędy. Student samodzielnie i z nielicznymi błędami wyszukuje, analizuje, ocenia i selekcjonuje informacje ze źródeł pisanych i elektronicznych oraz formułuje na tej podstawie krytyczne sądy z wykorzystaniem wiedzy muzycznej i muzykologicznej. Student czyta i interpretuje tekst muzyczny i muzykologiczny dotyczący historii muzyki i literatury muzycznej okresu Ars Nova i Renesansu z pominięciem mniej istotnych aspektów. Student wykazuje gotowość do krytycznej oceny posiadanej wiedzy muzykologicznej i umiejętności praktycznych, a także rozumie potrzebę systematycznego poszerzania swojej wiedzy i doskonalenia umiejętności. Uznaje znaczenie tradycji muzycznej i refleksji muzykologicznej dla kształtowania się kultury. Student posiada dobre rozeznanie w zakresie badań historii muzyki europejskiej XIV-XVI w. (w teorii i praktyce) prowadzonych w Instytucie Nauk o Sztuce KUL.</p>
Ocena dostateczna	<p>Osiągnięcie wszystkich założonych w niniejszej karcie efektów uczenia się w stopniu dostatecznym. Student prezentuje podstawową wiedzę z zakresu historii muzyki okresu Ars Nova i Renesansu popełniając drobne błędy. Student czyta i interpretuje podstawowy tekst muzyczny i muzykologiczny dotyczący historii muzyki i literatury muzycznej okresu Ars Nova i Renesansu z pominięciem niektórych ważnych aspektów lub z poważnymi nieścisłościami. Student samodzielnie, lecz z błędami wyszukuje, analizuje, ocenia i selekcjonuje informacje ze źródeł pisanych i elektronicznych z pominięciem niektórych istotnych aspektów lub z poważnymi nieścisłościami oraz formułuje na tej podstawie sądy z wykorzystaniem podstawowej wiedzy muzycznej i muzykologicznej. Student wykazuje gotowość do krytycznej oceny posiadanej wiedzy muzykologicznej, a także rozumie potrzebę systematycznego poszerzania swojej wiedzy. Student w podstawowym zakresie wykazuje gotowość do rozwiązywania prostych problemów z zakresu muzykologii w sposób profesjonalny i etyczny, zwłaszcza w zakresie badań nad historią i literaturą muzyczną okresu Ars Nova i Renesansu. Student posiada dostateczne rozeznanie w zakresie badań historii muzyki europejskiej XIV-XVI w. (w teorii i praktyce) prowadzonych w Instytucie Nauk o Sztuce KUL.</p>
Ocena niedostateczna	<p>Niezrealizowanie założonych w niniejszej karcie efektów uczenia się. Student nie prezentuje podstawowej wiedzy z zakresu historii muzyki okresu Ars Nova i Renesansu lub popełnia poważne błędy. Student nie rozpoznaje i nie potrafi analizować różnych wytworów kultury muzycznej w zakresie historii muzyki okresu Ars Nova i Renesansu. Nie potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać i selekcjonować informacji ze źródeł pisanych i elektronicznych lub pomija ważne aspekty.</p>

	Nie formułuje sądów z wykorzystaniem podstawowej wiedzy muzycznej i muzykologicznej. Student nie wykazuje gotowości do krytycznej oceny posiadanej wiedzy muzykologicznej, a także nie rozumie potrzeby systematycznego poszerzania swojej wiedzy. Student nie wykazuje gotowości do rozwiązywania prostych problemów z zakresu muzykologii w sposób profesjonalny i etyczny, zwłaszcza w zakresie badań nad historią i literaturą muzyczną okresu Ars Nova i Renesansu. Student nie posiada rozeznania w zakresie badań historii muzyki europejskiej XIV-XVI w. (w teorii i praktyce) prowadzonych w Instytucie Nauk o Sztuce KUL.
--	---

Podczas realizacji zajęć (jeden semestr) przewidziane są prezentacje i dyskusje dotyczące form i gatunków muzycznych występujących w historii muzyki europejskiej od XIV do XVI wieku. Przewidziane są 3 referaty dotyczące historii ogólnej, sztuki i kultury muzycznej w tym okresie. Student ma możliwość konsultacji z prowadzącym zajęcia, a dotyczących utworów muzycznych ich budowy i form. Główne kryteria mające wpływ na ocenę końcową (kryteria weryfikacji stopnia realizacji założonych efektów uczenia się): umiejętność orientacji w dziejach renesansowej kultury muzycznej, umiejętność rozpoznawania utworów muzycznych (tytuł, forma – gatunek, kompozytor) z wysłuchanych nagrań (kompozycje były wcześniej podane do nauczania, a duża część omawiana na ćwiczeniach), znajomości literatury muzycznej, umiejętność omówienia poszczególnych form lub gatunków muzycznych występujących na terenie Europy (XIV-XVI wiek).

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	60
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	120

Do realizacji przez studenta zaleconych działań w ramach pracy indywidualnej zalecane są następujące pomoce naukowe, które student ma obowiązek zorganizować we własnym zakresie: notatnik lub laptop do sporządzania notatek. Uczelnia zapewnia dostęp do następujących pomocy naukowych: dostęp do biblioteki, fonoteki, wybranych internetowych platform naukowych z literaturą naukową i muzyczną, wydruki lub udostępnienie skanów materiałów niezbędnych do realizacji zajęć dydaktycznych, bezpłatny dostęp do Internetu na terenie kampusu (zgodnie z obowiązującymi na Uczelni procedurami).

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
B. Meier, <i>Die Tonarten der klassischen Vokalpolyphonie</i> , „Muzyka” 1983, nr 3, s. 109-122.
J. M. Chomiński, K. Wilkowska-Chomińska, <i>Formy muzyczne</i> , t. 3: <i>Pieśń</i> , t. 5: <i>Wielkie formy wokalne</i> , Kraków 1974, 1984.
U. Günther, <i>Związki znaczeniowe między tekstem a muzyką w ars nova i ars subtilior</i> , „Muzyka” t. 33 1988 nr 2 (129), s. 3-40.
J. Chomiński, K. Wilkowska-Chomińska, <i>Historia muzyki</i> , t. 1, Kraków 1989.
A. Leszczyńska, <i>Melodyka niderlandzka w polifonii Josquina, Obrechta i La Rue</i> , Warszawa 1997.
A. W. Atlas, <i>Renaissance Music</i> , Nowy Jork 1998.
A. W. Atlas, <i>Anthology of Renaissance Music</i> , Nowy Jork 1998 (nuty).
P. Poźniak, <i>Muzyka XV-XVI wieku i pojęcie Renesansu w historiografii muzycznej</i> , Kraków 2000.
U. Michels, <i>Atlas muzyki</i> , t. 1, Warszawa 2002.
St. Dąbek, <i>Teologia „człowieka wewnętrznego” i styl polifonii flamandzkiej XV i XVI stulecia</i> , „Liturgia Sacra” t. 11 (2005) nr 1 (25), s. 121-134.
D. Gwizdalanka, <i>Historia muzyki 1</i> , Kraków, 2005.
B. Morbach, <i>Die Musikwelt des Mittelalters</i> , Bärenreiter: Kassel 2005.
B. Morbach, <i>Die Musikwelt der Renaissance</i> , Bärenreiter: Kassel 2006.
Z. Dobrzańska-Fabiańska, <i>Polifonia średniowiecza</i> , Kraków 2009, s. 162-310.
P. Orawski, <i>Lekcje muzyki. Średniowiecze i renesans</i> , Warszawa 2010.
L. Lütteken, <i>Musik der Renaissance</i> , Bärenreiter: Kassel 2011.
R. Wieczorek, <i>Patronat muzyczny w renesansowych Włoszech (1470-1527). Mediolan, Ferrara, Mantua, Florencja, Rzym</i> , Poznań 2013.

Encyklopedia muzyczna PWM. Część biograficzna, t. 1-12, red. E. Dziębowska, Kraków 1979-2012. Wybrane hasła dotyczące kompozytorów prezentowanych na zajęciach
Dyskografia (płyty CD, nagrania z platform internetowych YouTube, Spotify itp.) z utworami literatury muzycznej omawianego okresu (lata 1300-1600).

Literatura uzupełniająca

- H. Bessler, *Die Musik des Mittelalters und Renaissance. Handbuch der Musikwissenschaft*, Potsdam 1931.
The New Oxford History of Music, t. 3, *Ars Nova and the Renaissance 1300-1500*, London 1960.
J. Chomiński, *Historia harmonii i kontrapunktu*, t. 1, 2, Kraków 1958, 1962.
Geschichte der katholischen Kirchenmusik, t. 1, *Von den Anfängen bis zum Tridentinum*, Hrsg. K. G. Fellerer, Barenreiter Kassel Basel 1972.
H. M. Brown, *Music in the Renaissance*, Englewood Cliffs NJ 1976.
K. Morawska, *Renesans 1500-1600, Historia muzyki polskiej*, t. 2, red. S. Sutkowski, Warszawa 1994.
E. Fubini, *Historia estetyki muzycznej*, Kraków 1997 (rozdz. VI).
J. Harper, *Formy i układ liturgii zachodniej od X do XVIII wieku*, Kraków 1997.
P. Poźniak, *Repertuar polskiej muzyki wokalne w epoce Renesansu. Studium kontekstualno-analityczne*, Kraków 1999.
P. Gancarczyk, *Musica scripto: kodeksy menzuralne II połowy XV wieku na wschodzie Europy łacińskiej*, Warszawa 2001.
T. Jeż, *Madrygał w Europie północno-wschodniej: dokumentacja, recepcja, przeobrażenia gatunku*, Warszawa 2003.
St. Dąbek, *Kategorie „christianitas” i „polonitas” w wielogłosowej muzyce religijnej w Polsce*, „Liturgia Sacra” t. 10 (2004) nr 1, s. 119-126.
S. McClary, *Modal subjectivities: self-fashioning in the Italian madrigal*, Berkeley, London 2004.
R. Taruskin, *The Oxford History of Western Music*, t. 1, Nowy Jork 2005.
P. Gancarczyk, *Muzyka wobec rewolucji druku. Przemiany w kulturze muzycznej XVI wieku*, Toruń 2011.
Z. Dobrzańska-Fabiańska, *Spór o rolę „modus” i „tonalite” w sztuce kompozycji XVI i początku XVII wieku*, Kraków 2013.
P. Gancarczyk, *Petrus Wilhelmi de Grudencz i muzyka Europy Środkowej XV wieku*, Warszawa 2021.
Handbuch der Musik der Renaissance in 6 Bänden, Hrsg. A. Lindmayr-Brandl, E. Schmierer, J. Rifkin:
- *Die Geschichte der Musik der Renaissance in 2 Teilbänden: t. 1: Die Musik des 15. Jahrhunderts*, Hrsg. W. Fuhrmann; t. 2: *Die Musik des 16. Jahrhunderts*, Hrsg. Elisabeth Schmierer, Laaber 2016.
- *Lexikon der Musik der Renaissance in 2 Bänden*, Hrsg. E. Schmierer, Laaber 2012.
- *Komponieren in der Renaissance. Lehre und Praxis*, Hrsg. M. Calella, L. Schmidt, Laaber 2013.
- *Schrift und Klang in der Musik der Renaissance*, Hrsg. A. Lindmayr-Brandl, Laaber 2014.
- *Die Musik in der Kultur der Renaissance. Kontexte, Disziplinen, Diskurse*, Hrsg. N. Schwindt, Laaber 2015.
- *Das Musikleben der Renaissance. Zwischen Alltag und Fest*, Hrsg. W. Fuhrmann, Laaber 2017.